

PROGNOZE ALE RISCULUI MORTALITĂȚII ASOCIAT SCHIMBĂRILOR CLIMATICE LA NIVEL GLOBAL: STUDIU BIBLIOGRAFIC

Irina COVALI

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Irina Covali, e-mail: icovali966@gmail.com

Cuvinte-cheie: schimbări climatice, mortalitate, valuri de căldură, temperatura ambiantă.

Introducere. Schimbările climatice conduc la valuri de căldură mai frecvente, intense și de lungă durată, care pot avea efecte grave asupra sănătății. Organizația Mondială a Sănătății apreciază că încălzirea globală se face vinovată de moartea anuală a 150 000 de persoane și de îmbolnăvirea altor cinci milioane din cauza valurilor de căldură sau a diferitor calamități naturale declanșate de acest fenomen. Anual, un număr mare de spitalizări și de decese sunt asociate cu expunerea la temperaturile ambiante ridicate.

Mortalitatea asociată stresului termic este dificil de estimat, deoarece impactul acestuia asupra sănătății variază de la efecte termice directe și poluarea aerului până la migrația populațiilor din cauza dezastrelor naturale și a creșterii nivelului mărilor.

Scopul constă în identificarea riscului prognozat al mortalității asociat schimbărilor climatice în baza studiului bibliografic.

Material și metode. În baza de date *PubMed* au fost găsite și analizate 16 articole științifice publicate în ultimii cinci ani, căutând cuvintele: mortalitate, decese, decese în exces, schimbarea climei în limba engleză.

Rezultate. Mortalitatea este unul din cele două aspecte (de rând cu morbiditatea) critice pentru evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra sănătății umane. Ratele de mortalitate depind de temperatura ambiantă și de mult timp au fost asociate cu efectele stresului termic.

Cercetătorii au estimat că în 2100 impactul global al schimbărilor climatice asupra ratei mortalității va fi egal cu rata actuală de deces pentru toate bolile infecțioase, apreciată la aproximativ 74 de decese la 100 000 de populație la nivel global. În cazul scenariului, care înregistrează emisii ridicate continue de gaze cu efect de seră (SSP3-RCP8.5) asociat cu o creștere de 4,5°C a temperaturii medii a aerului atmosferic, rata mortalității ar putea fi de 85 de decese suplimentare la 100 000 de persoane anual până în 2100. În cazul scenariului, care înregistrează emisii moderate de gaze (SSP3-RCP4.5), cu o creștere a temperaturii medii de 2,4°C până la sfârșitul secolului, impactul total al schimbărilor climatice asupra mortalității va scădea cu 84%.

În Europa, conform Raportului JRC PESETA II, este așteptată o dublare a ratei mortalității din cauza valurilor de căldură. Astfel, dacă temperatura aerului atmosferic va crește cu +3°C, numărul anual de decese va depăși 100 000 până în anii 2080. În cazul în care temperatura va crește cu +2°C, numărul de decese va fi sub 80 000. În fiecare regiune specifică, mortalitatea va crește cu 1-4% pentru fiecare creștere a temperaturii cu +1°C.

Notă: SSP - *Shared Socioeconomic Pathways* (Căi Socioeconomice Partajate); RCP - *Representative Concentration Pathway* (scenariul global al emisiilor de gaze cu efect de seră); JRC PESETA II – *project of the Joint Research Centre*.

Concluzii. În prezent, populația este expusă schimbărilor climatice prin schimbarea modelelor meteorologice ale căror efecte acum sunt de proporții mici, însă pe viitor este posibilă creșterea lor progresivă în toate țările și regiunile lumii. Pentru a spori capacitatea și șansele populației de a avea un trai decent în condiții sănătoase este necesară implementarea măsurilor de adaptare la impactul produs de schimbările climatice.